

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.347/2024/6.

A felperesek:

I. rendű felperes I. rendű

I. rendű felperes címe

II. rendű felperes II. rendű

II. rendű felperes címe

A felperesek képviselője:

Hegyvári Ügyvédi Iroda az I. és II. rendű felperes képviseletében

ügyvéd címe

Az alperes:

Magyar Állam

Az alperes képviselője:

Dr. Kaszai Balázs ügyvéd

ügyvéd címe1

A per tárgya:

öröklési igény

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

68.P.22.726/2023/12-III.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperest a felperesek javára személyenként 1.016.000 (egymillió-tizenhatezer) forint perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak személyenként 40.640 (negyvenezer-hatszáznegyven) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint örökhagyó özvegy családi állapotban, leszármazók és végintézkedés hátrahagyása nélkül hunyt el 2019. november 10-én. A közjegyző a hagyatékot a 2020. szeptember 25-én jogerőre emelkedett ügyszámú hagyatékátadó végzéssel, törvényes öröklés jogcímén teljes hatállyal az alperesnek adta át. A felperesek az örökhagyó törvényes örökösei. Az örökhagyó apai nagyapjának testvére személy, a felperesek nagyapja. A közös jogelődök, személy1 és személy2 az örökhagyó és a felperesek dédszülei.

[2] A felperesek keresete arra irányult, hogy a bíróság kötelezze az alperest részükre személyenként 3.321.347 forint, továbbá személyenként 14.032 EUR, valamint a tőkeösszegek után 2023. november 7-től késedelmi kamat megfizetésére.

[3] Kérték az alperest annak tűrésére kötelezni, hogy a település, belterület, helyrajzi számú ingatlan vonatkozásában a javukra az 1/2-1/2 arányú tulajdonjog öröklés jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön, az alperes 1/1 arányú tulajdonjogának törlése mellett. Kérték továbbá az alperest a hagyatéki ingatlan birtokba adására kötelezni.

[4] A keresetek jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:1. §-át, 7:4. § (1) bekezdését, 7:65. § (2) bekezdését, 7:74. § (1) bekezdését, 5:9. § (1) bekezdését, 5:37. §-át, 5:9. § (1) bekezdését, valamint 6:33. § (1) bekezdését jelölték meg.

[5] Az alperes ellenkérelmében és beszámításában nem vitatta, hogy a felperesek az örökhagyó törvényes örökösei. A felperesek keresetét az ingatlan, valamint a személyenként számított 14.032 EUR tőkeösszeg és késedelmi kamata vonatkozásában, továbbá a személyenként 182.385 forint tőkeösszeg és késedelmi kamata erejéig elismerte. Bejelentette, hogy a kereseti követelésekkel szemben 776.079 forint értékben beszámítási igénye van.

[6] Álláspontja szerint az örökös minőséget a törvény keletkezteti, ezért a valós örökös minőséget a bíróságnak kell kimondania. A perre okot nem adott, rajta kívül álló okokból szükségszerű perben állnia. Ezért kérte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzze az alperest perköltségviselésre kötelező rendelkezést.

[7] A felperesek a beszámítást tartalmazó iratra előterjesztett ellenkérelmükben nem elleneztek a beszámítást. Erre figyelemmel előterjesztett keresetváltoztatásuk szerint kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest személyenként 13.503 EUR és késedelmi kamata megfizetésére, továbbá állapítsa meg, hogy az örökhagyó nevén az OTP Bank Nyrt. által vezetett értékpapírszámlán nyilvántartott értékpapírok tulajdonjoga öröklés jogcímén a felpereseket illeti meg 1/2-1/2 arányban; kérték a pénzügyi intézet megkeresését ezen tulajdonosváltozás bejelentése iránt.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében annak tűrésére kötelezte az alperest, hogy a települési helyrajzi szám alatt felvett, természetben az ingatlan címe alatti ingatlan vonatkozásában az alperes II/4. pont alatt bejegyzett 1/1 arányú tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból töröljék és ezzel egyidejűleg arra az I. rendű felperes és a II. rendű felperes 1/2-1/2 arányú tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék. Kötelezte az alperest, hogy fenti ingatlant 15 napon belül adja az I. rendű felperes és a II. rendű felperes, mint egyetemleges jogosultak birtokába.

[9] Az elsőfokú bíróság továbbá kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperes és a II. rendű felperes részére fejenként 13.503 euró tőkét és ennek 2023. december 6. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes Európai Központi Banki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

[10] Megállapította, hogy az örökható névén az OTP Bank Nyrt. által vezetett értékpapírszámlán nyilvántartott értékpapírok tulajdonjoga öröklés címén 1/2-1/2 arányban az I. rendű és a II. rendű felperest illeti meg.

[11] A perkoltség körében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek személyenként 1.016.000 forint perkoltséget. A keresetet ezt meghaladóan elutasította. Az I. és a II. rendű felperest egyenlő arányban 75.000 forint mérsékelt eljárás illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte, valamint megállapította, hogy az előzetesen meg nem fizetett 75.000 forint mérsékelt eljárás illetéket az állam viseli.

[12] Az alkalmazott jogszabályok körében utalt a Ptk. 7:1. §-ra, a 7:2. §-ra, a 7:4. § (1) bekezdésére, a 7:64. §-ra, a 7:65. § (2) bekezdésére, a 7:74. § (1) és (2) bekezdésére, az 5:9. § (1) bekezdésére, a 6:579. § (1) bekezdésére, a 6:580. §-ra, a 6:48. § (1) bekezdésére, az 5:37. §-ra, az 5:13. § (2) bekezdésére, a 6:33. § (1) bekezdésére, a 6:391. §-ra, a 6:394. §-ra, a 6:398. §-ra, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1), (2) és (5) bekezdésére, a 86. § (1) bekezdésére, a 83. § (1) bekezdésére, a 102. § (1) bekezdésére, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 58. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjára.

[13] A döntés kiindulópontja szerint a felek között nem volt vitatott a felperesek törvényes örökösi minősége, a hagyatékba tartozó vagyontárgyak, továbbá a hagyatéki ingatlan tekintetében a felperesek tulajdoni és birtokba bocsátásra vonatkozó kereseti kérelmei, illetve a hagyatékba tartozó értékpapírszámla tekintetében az, hogy az az alperes rendelkezésére áll és az értékpapírok átruházását a felperesek jogosultak követelni. Nem volt vitatott a hagyatékba tartozó bankszámlák vonatkozásában a módosított kereset sem. Az alperes azt vitatta, hogy felperesek perkoltségében marasztalható lenne.

[14] Az elsőfokú bíróság a Kúria Pfv.21.244/2015/8. számú határozatában foglalt jogértelmezést irányadónak tekintve úgy ítélte meg, hogy a jogi helyzet perbeli rendezése mindkét fél részéről szükségszerű perbe bocsátkozást igényelt. Az alperes a perre okot nem adott, következésképpen a felperesek igényétől elzárkózó, pert megelőző magatartása a terhére nem értékelhető. A Pp. 86. § (1) bekezdése alkalmazásának mégsem volt helye, mivel az abban foglalt két konjunktív feltétel közül az egyik nem teljesült. A Pp. 83. § (1) bekezdésének alkalmazását azzal indokolta, hogy az alperes ellenkérelme folytán a kereset részben vitatott volt, az alperes beszámítással élt, így erre tekintettel értelmezhető a felperesek oldalán a pernyertesség.

[15] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint abból a tényből, hogy a felek a hagyaték tárgyáról peren kívül nem rendelkezhetnek, nem következik, hogy az alperes a felperesek perindítást megelőző, írásbeli megkeresésére a kereseti kérelem szempontjából releváns információkat ne közölhetné, ugyanis a felperesek ezek ismeretében tudták volna előterjeszteni a keresetüket és így lett volna lehetőség arra, hogy a Pp. 86. § (1) bekezdésben írt konjunktív feltételek teljesüljenek. A Pp. 83. § (5) bekezdésében foglaltakat azért nem találta a jelen perben alkalmazhatónak, mivel álláspontja szerint a pernyertes felperesek perkoltsége nem minősül megtérítési kötelezettséggel nem érintett perkoltségnek.

[16] A felperesek részére engedélyezett költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt 1.500.000 forintos illetéket az elismerésre tekintettel 10%-ra mérsékelte és annak viseléséről a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a felperesek és az alperes között egyenlő arányban osztotta meg.

[17] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen alperes fellebbezett.

[18] Jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult, elsődlegesen az alperes által fizetendő perkoltség mellőzését, másodlagosan pedig annak személyenként 100.000 forint + áfa összegre történő mérséklését kérte.

[19] Perköltségként a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) és (5) bekezdése alapján meghatározott ügyvédi munkadíjra tartott igényt azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles.

[20] A fellebbezésben az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 86. § (1) bekezdésére és az Ükr. 2. § (2) bekezdésére utalással jelölte meg.

[21] A beszámítási kifogás vonatkozásában arra hivatkozott, hogy azt nem nevesíti külön a Pp. az érdemi védekezés egyik eszközeként, hanem külön úton kell érvényesíteni, önállóan terjeszthető elő, akár a kereset vitatása nélkül is. Álláspontja szerint nem helytálló a bíróság azon okfejtése, hogy az alperesnek a peren kívüli levelezés során valamennyi információt, felmerült költséget közölnie kellett volna, hiszen az alperesnek kell végső soron érvényesítenie az őt megillető igényt. A felperesek törvényes örökös jogállását kimondó ítélet hiányában az alperes nem jogosult és nem köteles számot adni a hagyaték kezelésével felmerült valamennyi kiadásról. Ezzel összefüggésben hivatkozott a PK 262. számú véleményre is.

[22] Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 86. § (1) bekezdését kellett volna alkalmaznia, a konjunktív feltételek fennálltak. Az Ükr. 2. § (2) bekezdése alapján a munkadíj összegét mérsékelnie kellett volna, mivel a fejenként 800.000 forint + áfa összeg nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, az egy kereset és egy keresetváltogatás benyújtásával, valamint 1 óra 12 perc időtartamú tárgyaláson való jelenléttel.

[23] Az I. és II. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelemben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta annak helyes indokaira való tekintettel. A másodfokú eljárásban perköltségigényüket személyenként 25.400 forint + áfa összegben jelölték meg az Ükr. 3. § (5) bekezdése alapján.

[24] Álláspontjuk szerint teljes mértékben pernyertesek lettek. Keresetük leszállított részében is pernyertesnek minősülnek a perköltség viselése szempontjából és a Pp. 83. § (4) bekezdésének második fordulata alapján az alperest kell perköltségben marasztalni, mivel a perindítást megelőzően megkeresésükre érdemben nem válaszolt. A Pp. 86. § (1) bekezdése alkalmazásának nincs helye, mert az alperes a perre okot adott és védekezést is előterjesztett a perben a keresetekkel szemben, azt nem ismerte el teljeskörűen.

[25] Azzal is érveltek, hogy a per elkerülhető lett volna, hiszen azt megelőzően már az alperes elé tárták mindazon bizonyítékot, amelyet a keresetlevelük mellékleteként az örökhagyó és közöttünk fennálló rokonsági kapcsolat alátámasztására csatoltak. Az alperes a megkeresésre érdemi választ nem adott. Ha közölte volna a hagyatékkal kapcsolatos bevételeit és felmerült kiadásait, úgy keresetüket eleve ezek figyelembevételével mellett terjesztették volna elő.

[26] A felperesek az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét is megalapozatlannak tartották. Előadták, hogy 9 oldalból álló keresetlevelet terjesztettek elő, széles körű írásbeli perfelvételre került sor, ezért lehetett egy tárgyalás tartásával lezárni az elsőfokú eljárást. A perköltségigényüket az Ükr. 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján terjesztették elő a pertárgy értéke alapján.

[27] A fellebbezés alapos.

[28] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[29] A másodfokú felülbírálat az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett részét (az alperes tulajdonjogát törölő és a felperesek tulajdonjogát megállapító, az alperest az ingatlan birtokba adására kötelező, az alperest a felperesek részére

fejenként 13.503 euró tőkeösszeg megfizetésére kötelező, valamint az értékpapírok tulajdonjogát megállapító rendelkezéseket) nem érintette [Pp. 358. § (5) bekezdése].

[30] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között kizárólag az elsőfokú ítéletnek a perköltség viselésére vonatkozó, hivatalból pedig a kereseti illetékről szóló rendelkezését bírálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdésének helytelen alkalmazásával kötelezte az alperest a felperesek javára perköltség megfizetésére.

[31] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy a Kúria Pfv.I.21.244/2015/8. számú, egyedi ügyben hozott határozatában a perbe bocsátkozással kapcsolatban kifejtettek szerinti jogértelmezést a jelen ügyben is irányadónak tekintette. E körben az ítéltábla – figyelemmel a felperesek fellebbezési ellenkérelmében foglalt azon hivatkozására, amely szerint az alperes a peres eljáráson kívül is elismerhette volna igényüket – az alábbiakat emeli ki.

[32] A felperesek a hagyatéki eljárásban nem vettek részt. A közjegyző ismert örökösök és végintézkedés hiányában adta át a hagyatékot teljes hatállyal az alperesnek, mint szükségképpen örökösnek. A felpereseknek a hagyaték megszerzése érdekében igényük érvényesítésére csak a hagyatéki eljáráson kívül volt lehetőségük. Az örökösi minőséget törvény keletkezteti, fogalmilag kizárt, hogy ennek tárgyában a valódi örökös és a legitimált örökös (az állam) bármilyen formában megegyezzen. A hagyaték tárgyáról a felek peren kívül nem rendelkezhetnek, figyelemmel arra, hogy elsődlegesen az örökös személyét, örökösi minőségét kell megállapítani. A törvényes örökösnek e minősége megállapítása iránti keresetet kell előterjesztenie és a perben kell bizonyítania öröklési igénye megalapozottságát.

[33] A perindítás feltétlen szükségessége – ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott – mindkét fél részéről szükségszerű perbe bocsátkozást igényelt. Ez a körülmény azonban kizárja a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdésének alkalmazását, mert a perindítás mindkét fél tekintetében rajtuk kívül álló okból volt szükségszerű. Tehát – mivel a Kúria azonos tényállásra vonatkozó perjogi értelmezése szerint – egyik fél sem adott a perre okot, a pernyertesség-pervesztesség arányosításán alapuló költségviselésnek sincs alkalmazási elsőbbsége a Pp. további rendelkezéseihez képest. Ugyanilyen okból nem alkalmazható a Pp. 86. § (1) bekezdése sem.

[34] A Pfv.21.244/2015/8. számú kúriai határozat a korábbi eljárási törvény vonatkozó szabályai alapján döntött a költségviselésről. A Pp. más módú szövegezésére figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az ügyben a Pp. 83. § (5) bekezdését alkalmazta, amely szerint a megtérítési kötelezettséggel nem érintett perköltség vagy annak hányada annak a félnek a terhén marad, akinél az felmerült. Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával mellőzte az alperest a felperesek jogi képviselőjének munkadíjában, mint perköltségben marasztaló rendelkezést.

[35] Az elsőfokú bíróság helyesen mérsékelte az Itv. 58. § (1) bekezdés *a)* pont *ac)* alpontja alapján a felperesek által előzetesen meg nem fizetett 1.500.000 forint kereseti illetéket 150.000 forintra és helyesen határozott annak a felperesek és az alperes közötti egyenlő arányban történő megosztásáról.

[36] A másodfokú eljárásban az alperes pernyertesnek minősül. Az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján fizetendő illeték összege összesen 81.280 forint, amelynek viselésére a bíróság a felpereseket egyenlő arányban kötelezte.

[37] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[38] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felpereseket, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben a fél az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2024. szeptember 17.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Levek Istvánné dr. s.k.
bíró